

Redovisning av LUM projektår 3 – 2023

Studiecirklar i
bostadssökning –
civilsamhället som resurs för
nyanländas väg till egen
bostad

Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Projektets namn

Studiecirklar i bostadssökning – Civilsamhället som resurs för nyanländas väg till egen bostad

Beviljat belopp

400 000 kr

Ar

Redovisning av projektår 3, 2023

Stadsdelsförvaltningens namn, avdelning/enhet

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning, Avdelningen för vuxna, Enheten Arbete och välfärd

Kontaktperson för projektet, namn, e-post, tfn

Milla Sörgärde, milla.die.sorgarde@stockholm.se, 076-120 53 04

Ansvarig avdelnings-/enhetschef, namn, befattning

Sofia Björkvall, Avdelningschef Vuxenavdelningen

Krista Redin, Enhetschef Arbete och välfärd

Linda Björkman, bitr. Enhetschef Arbete och välfärd

Kryss i rutan intygar att projektet har genomförts enligt beslut om projektplan och budget.

Kryss i rutan innebär att projektet inte har gjort av med samtliga beviljade medel. Följande summa ska betalas/har betalats tillbaka till Socialförvaltningen: _____ kr.

Undertecknad i Stockholm den 2024-02-22

Sofia Björkvall

Avdelningschef vuxenavdelningen

EKONOMISK REDOVISNING

Rapporten ska avse beräknade intäkter och kostnader för projektperioden.

Intäkter

Beviljat belopp från socialnämnden	400 000 kr
Egen insats	416 677 kr
Övriga intäkter	Ange belopp här.
Summa	816 677 kr

Kostnader

Personalkostnader inkl. sociala avgifter	644 677 kr
Administrativa kostnader (möteslokaler, förtäring, telefon)	Ange belopp här.
Utbildningskostnader (föreläsare, material)	Ange belopp här.
IOP med Sensus studieförbund	172 000 kr
Summa	816 677 kr

Skicka ett inscannat undertecknat exemplar av redovisningen till
Socialförvaltningens funktionsbrevlåda fou.sof@stockholm.se

Eventuella frågor besvaras via fou.sof@stockholm.se

Redovisning lämnas senast 28 februari nästföljande år.

SAMMANFATTNING

Syftet med projektet har varit att utveckla nya och effektivare arbetssätt att stödja nyanlända att bli självgående att söka egen varaktig bostad. Syftet med att ge stödet i grupp har varit att kunna ge stöd till fler samtidigt och för att deltagarna ska kunna stötta och hjälpa varandra. Ett annat syfte har varit att ge nyanlända tillgång till och stöd med att använda digitala verktyg för att söka bostad. Vi har samverkat med Sensus studieförbund för att testa hur civilsamhället kan vara en resurs för nyanländas väg till egen bostad.

En projektgrupp bestående av projektledare, chef och bostadsvägledare från stadsdelsförvaltningen samt verksamhetsutvecklare och cirkelledare från Sensus har träffats en gång i månaden för att planera aktiviteter, ge input till studiematerialet och följa upp att projektet arbetar mot de uppsatta målen. Projektledare och ansvarig chef har regelbundet rapporterat och förankrat projektets aktiviteter och framsteg i styrgruppen integration där chefer och andra viktiga nyckelfunktioner från stadsdelsförvaltningen, SHIS och Arbetsmarknadsförvaltningen ingår.

Under hela projektet har grupper i bostadsökning för nyanlända genomförts 2-3 gånger i veckan på medborgarkontoret. Undertiden har Sensus utvecklat ett omfattande studiecirkelmateriale bestående av åtta moduler med tillhörande lärarhandledning. Sensus har hämtat input från stadsdelsförvaltningens bostadsvägledare som kontinuerligt lyssnat in frågeställningar och behov från nyanlända som deltagit i bostadsgrupperna, samt från andra stadsdelsförvaltningar och SHIS Bostäder. På detta sätt har projektet utvecklat målgruppsanpassade och pedagogiska studiecirkelar med tillhörande materiale som kan användas av hela staden och andra kommuner för att lär ut hur man söker bostad i Sverige. Projektets erfarenheter och materialet har spridits genom nätverk i staden och till andra kommuner.

Resultatet har varit framgångsrikt. Totalt har närmare 500 unika deltagare tagit del av grupper eller studiecirkelar i bostadsökning genom projektet. Många av dem återkommer regelbundet till bostadsökargrupperna. Majoriteten av deltagarna upplever att studiecirkelarna hjälper dem att förstå den svenska bostadsmarknaden och att de blir mer självgående att söka bostad. Närmare hälften av SHIS hyresgäster har deltagit i bostadsgrupperna. Under 2022 och 2023 har en majoritet av SHIS hyresgäster undvikit bostadslöshet. Projektet är implementerat i ordinarie verksamhet genom att bostadsgrupperna, som numera är öppna för alla invånare i Hässelby-Vällingby, fortsatt arrangeras på medborgarkontoret varje vecka. I bostadsgrupperna används det pedagogiska studiecirkelmaterialet med tillhörande praktiska övningar.

Slutsatser är att Sensus studieförbund har varit en stor tillgång genom att bidra med sin kunskap och erfarenheter av folkbildning för att ta fram ett pedagogiskt studiecirkelmateriale som kan användas i grupper för att lär ut hur man söker bostad i Sverige. En tydlig samverkansform, Idéburet Offentligt Partnerskap, mellan stadsdelsförvaltningen och civilsamhällesaktören har underlättat samarbetet, samt ett genuint intresse från studieförbundets sida att förstå stadens arbetssätt med bostadsfrågan och andra förutsättningar som finns på en kommun har underlättat samverkan. Trots att SHIS inte ingick i projektgruppen så har de haft en nyckelroll i samverkan och varit en stor tillgång för projektet, framförallt för att bjuda in sina hyresgäster som deltagare och för att ta fram statistik kring utflyttar. Projektet bekräftar också att personer med egen erfarenhet av migration och som har relevant språk- och kulturkompetens behövs för framgångsrika integrationsinsatser.

INNEHÅLL

Ekonomisk redovisning	2
Sammanfattning	3
Inledning	5
Bakgrund – integrationssatsningen i Hässelby-Vällingby	5
Nyanländas behov av stöd att söka bostad	5
Målgrupp	6
Kanadamodellen och samverkan med civilsamhället	6
Om och med Sensus studieförbund	6
Syfte och mål	7
Avgränsning	7
Projektets arbetssätt	8
Projektgrupp och styrgrupp	8
Uppstart av projektet	8
Från bostadssökargrupper till pedagogiska studiecirklar	9
Spridning	10
Resultatredovisning	11
Projektmål	11
Effektmål	12
Deltagarnas upplevelser av studiecirkelarna	13
Några citat från deltagare	14
Uppföljning av nyanländas behov av stöd att söka bostad	15
Barnperspektiv och jämställdhet	16
Slutsatser och förslag	17
Utvärdering med projektgruppen	17
Samverkan med civilsamhället	17
Personer med egna erfarenheter och språkkunskaper	17
Utmaningar och utvecklingsområden	18
Plan för vidare arbete framåt	18
Strategisk värde för staden som helhet	19
Samverkan med Hägersten-Älvsjö	19
Referenser, källor	20
Bilagor	20

INLEDNING

BAKGRUND – INTEGRATIONSSATSNINGEN I HÄSSELBY-VÄLLINGBY

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning är en av de stadsdelsförvaltningar i staden som tagit emot ett stort antal nyanlända, drygt 2600 personer mellan åren 2015-2023. Cirka 40 procent av dessa har varit anvisningsbosatta. Cirka en tredjedel ingår i barnfamiljer. 2019 startade stadsdelsförvaltningen en integrationssatsning för att påskynda nyanländas etablering och integration. Följande effektmål sattes upp:

- Öka andelen nyanlända barn och unga som är inskrivna i skola och förskola
- Öka andelen nyanlända som har en stadigvarande bostad efter etableringsperioden
- Öka andelen nyanlända som är självförsörjande genom arbete eller studier efter etableringsperioden
- Öka andelen nyanlända som har kontakter med föreningar och etablerade personer

Under 2019 genomfördes en basmätning kopplat till integrationssatsningens effektmål där 334 vuxna anvisningsbosatta nyanlända deltog i en enkätundersökning. 80 procent av dem som deltog i enkätundersökningen fick uppehållstillstånd och flyttade till Hässelby-Vällingby mellan åren 2016-2017.

Vid denna tidpunkt hade förvaltningen vid några tillfällen erbjudit informationsmöten för nyanlända om hur man söker bostad och gav visst individuellt stöd till dem som besökte medborgarkontoret, men omfattningen var väldigt begränsad och ett strukturerat arbetssätt saknades. 69 procent av respondenterna svarade att de fått stöd att söka bostad, men endast 11 procent uppgav att de fått stöd från medborgarkontor, resterande hade fått stöd från SHIS Bostäder. Det vanligaste svaret på den öppna frågan "skulle du behöva mer information/stöd och gällande vad i så fall?" var "information/stöd att söka bostad", vilket 30 procent av alla respondenter uppgav.

NYANLÄNDAS BEHOV AV STÖD ATT SÖKA BOSTAD

Mot denna bakgrund kraftsamlade stadsdelsförvaltningen och påbörjade samverkan med SHIS Bostäder för att utöka stödet till de nyanlända som behöver bostadsvägledning. Stadsdelsförvaltningen bildade under 2020 ett lokalt samverkansteam tillsammans med SHIS Bostäder för att hitta lokalt anpassade former för samverkan och följa upp de hushåll som behövde flytta vidare från genomgångsbostäderna i Hässelby-Vällingby. Jobbtorg och Etableringscentrum/Welcome house involverades också i samverkan för att vid behov snabbmatcha hyresgäster med kort boendetid kvar mot arbete, då självförsörjning oftast är avgörande för att få ett hyreskontrakt.

Några av medborgarkontorets samhällsvägledare fick utbildning i stadens bostadsvägledningsmaterial och började erbjuda individuell bostadsvägledning på medborgarkontoret. I den individuella bostadsvägledningen noterade personalen emellertid ett stort behov hos många nyanlända att få stöd i praktiskt bostadssökning samt stöd i att använda digitala verktyg för att söka bostad. Bostadsvägledarna märkte att flera nyanlända missar bostadserbudanden då de inte vet vad som krävs av dem när de får ett erbjudande om bostad. Det räcker alltså inte att nyanlända får information om hur de ska söka bostad, många behöver även praktiskt stöd med att anmäla intresse för relevanta bostäder, följa upp intresseanmälningarna samt att kontinuerligt läsa mail och logga in på de olika bostadssidorna för att svara på eventuella erbjudanden om bostad. Bostadsvägledarna såg alltså ett behov av att stödja nyanlända att bli mer självgående i att söka bostad mellan de individuella träffarna med förvaltningens och SHIS personal, samt behov av att ge extra mycket stöd till dem som saknar digitala hjälpmedel och tillräckliga kunskaper om hur man söker bostad digitalt.

Eftersom det var många personer som var i behov av praktiskt stöd insåg vi att det skulle vara ineffektivt att ge stöd till alla hushåll individuellt. Bostadsvägledarna hade idéer om att det skulle vara mer effektivt att erbjuda stöd i grupp och därför sökte förvaltningen 2021 LUM-medel för att utveckla bostadssökargrupper. Tillsammans med Sensus studieförbund utvecklades grupper i bostadssökning till strukturerade studiecirklar genom detta projekt. Under projektet har medborgarkontoret haft öppna grupper i bostadssökning som har utvecklats till pedagogiska och målgruppsanpassade studiecirklar. I grupperna och sedermera studiecirkelarna får deltagarna lära sig olika sätt att söka och få en egen bostad, bland annat registrera sig i bostadsköer, anmäla intresse för bostäder, bevaka om man har fått bostadserbjudanden och i så fall hur man svarar korrekt och i tid. Studiecirkelarna lär också ut hur man genom effektiv kommunikation via telefon och vid lägenhetsvisning kan öka sina chanser till egen bostad samt hur man kan bospara för att köpa en bostad. Bostadssökargrupperna och studiecirkelarna innebär en gemenskap tillsammans med andra som också söker bostad, samt tillfälle att dela med sig av sina kunskaper och ta stöd av varandra. Det finns även möjlighet att låna och få hjälp att använda digitala verktyg.

MÅLGRUPP

Målgruppen för projektet är nyanlända tredjelandsmedborgare som har fått uppehållstillstånd och blivit kommunanvisade till Stockholm och som bor i SHIS genomgångsbostäder i Hässelby och Vällingby. Nyanlända får bo i genomgångsbostäderna en begränsad tid och måste sedan flytta vidare till en egen bostad. När projektet startade 2021 var prognosen att 297 hushåll skulle uppnå maxgränsen på fem år och behöva flytta ut mellan åren 2022-2025 (136 hushåll 2022, 89 hushåll år 2023, 45 hushåll år 2024, 27 hushåll år 2025). Vuxna i dessa hushåll har varit primär målgrupp för projektet och har prioriterats utifrån kvarstående kontraktstid samt behov av stöd att bli mer självgående. Barnfamiljer bland dessa har varit en prioriterad målgrupp.

KANADAMODELLEN OCH SAMVERKAN MED CIVILSAMHÄLLET

I Hässelby-Vällingbys integrationssatsning har förvaltningen tagit inspiration från framgångar med Kanadas etableringsmodell där ideella organisationer har en central roll i arbetet med etablering och integration av flyktingar. Att samverka med civilsamhället har visat sig framgångsrikt av flera anledningar:

- Organisationernas personal och volontärer har ofta egen erfarenhet migration, vilket innebär värdefull kunskap i arbetet med att stödja nyanlända att etablera sig i Sverige.
- Representanter från civilsamhället bidrar med personligt engagemang och sitt eget nätverk vilket innebär fler möjligheter som kompletterar det offentliga stödet.
- Organiserad samverkan och kunskapsutbyte mellan offentliga aktörer och civilsamhället erbjuder möjlighet till utökade insatser och bredare kompetens.

Stadsdelsförvaltningen såg att det fanns en stor potential och vinning i att samverka med civilsamhället för att tillföra resurser och kompetens. I detta projekt har förvaltningen samverkat med Sensus studieförbund genom Idéburet Offentligt Partnerskap. Nedan beskriver Sensus själva sin verksamhet och vår samverkan.

OM OCH MED SENSUS STUDIEFÖRBUND

Sensus är ett av Sveriges tio studieförbund som arbetar med folkbildning. Sensus Stockholm-Gotland omfattar Stockholms och Gotlands län som totalt består av 27 kommuner. Tillsammans med föreningar och organisationer vi samarbetar med skapar vi mötesplatser för lärande och utveckling runt om i regionen. På Sensus i Stockholm har vi lång och god erfarenhet av att samverka med civilsamhället och kommuner kring olika typer av insatser som gör skillnad i människors liv. Vi jobbar med allt ifrån arbetsmarknadsinsatser och dagliga kulturverksamheter inom LSS till studiecirklar i språk och samhällskunskap för asylsökande, samt driver en antidiskrimineringsbyrå.

Vi ser att Sensus och folkbildningen har en roll att spela i utvecklingen av stadens arbete med att stödja nyanlända på väg till egen bostad, där vi kan komplettera med vår erfarenhet av pedagogiskt upplägg, metoder för lärande i grupp samt personal med egen erfarenhet av migration och etablering på bostadsmarknaden i Stockholm. I samverkan med Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har vi genom projektet utvecklat pedagogiska studiecirklar i bostadsvägledning, med tillhörande studiematerial och lärarhandledning.

SYFTE OCH MÅL

Syftet med projektet har varit att utveckla och testa mer effektiva arbetssätt för att stödja nyanlända att bli självgående i att söka egen bostad. Nyanlända ska lära sig att självständigt registrera sig i bostadsköer, anmäla intresse för bostäder, dagligen följa upp om de fått ett bostadserbjudande och i så fall agera på erbjudandet för att öka chanserna att få en egen bostad. Syftet är att fler nyanlända ska hitta egen bostad, tacka ja till erbjudande om bostad och härmed undvika att bli bostadslösa.

För att insatsen ska blir mer effektivt ska stödet ges i grupper som utvecklas till strukturerade studiecirklar med pedagogiskt studiematerial.

Grupperna syftar också till att nyanlända genom att träffa andra i samma situation inte ska känna sig ensamma i sin situation, samt att inge hopp och motivera personerna att kämpa vidare för att hitta en egen bostad. Tanken är också att deltagarna ska kunna hjälpa varandra och på så sätt själva också vara med och bidra till att öka chanserna för fler att hitta egen bostad.

Studiecirkarna ska också underlätta för dem som saknar datorer och kunskap om hur man använder digitala hjälpmedel för att söka bostad.

Syftet med samverkan med Sensus studieförbund är att använda den kunskap som finns inom folkbildningen för att utveckla lärorika studiecirklar med god kvalitet. Att samverka med civilsamhället syftar också till att förstärka och bredda förvaltningens arbete och ta tillvara på personer som har egen erfarenhet av migration och etablering på bostadsmarknaden i Stockholm.

Studiecirkarna ska utgå ifrån stadens kvalitetssäkrade bostadsvägledningsmaterial och ligga i linje med stadens riktlinjer i bostadsfrågan för nyanlända. Studiecirkarna blir på så sätt ett betydelsefullt komplement till stadens bostadsvägledning.

Specifika projekt- och effektmål beskrivs närmare i resultatredovisningen nedan.

AVGRÄNSNING

Projektet siktade in sig på att i första hand erbjuda grupper och studiecirklar i bostadssökning till nyanlända boende hos SHIS Bostäder vilket initialt var en avgränsning. Det vill säga egenbosatta nyanlända, som också kan vara i behov av att hitta en stabil boendelösning, visserligen också är välkomna till bostadssökargrupperna, men de tillhör inte den primära målgruppen.

I genomförandet av projektet har det funnits utrymme att även inkludera egenbosatta nyanlända samt andra av socialtjänstens målgrupper som är i behov av att söka bostad och projektet har härmed inte varit strikta i avgränsningen, vilket vi ser som något positivt.

PROJEKTETS ARBETSSÄTT

Projektet har genomförts under 2,5 år med start andra halvan 2021 och pågått fram till slutet av 2023.

PROJEKTGRUPP OCH STYRGRUPP

Projektet har genomförts av en projektgrupp bestående av två bostadsvägledare från medborgarkontoret i Hässelby, biträdande enhetschef för enheten Arbete och välfärd som ansvarar för medborgarkontoret, samhällsvägledning och bostadsvägledning för nyanlända i Hässelby-Vällingby, samt en cirkelledare och en verksamhetsutvecklare från Sensus studieförbund. Stadsdelsförvaltningens integrationssamordnare har varit projektledare. Projektgruppen har träffats en gång i månaden under hela projektiden och har på dessa möten planerat aktiviteter för att genomföra projektet mot uppsatta mål. En stor del av projektgruppsmöten har ägnats åt att gå igenom och ge input till studiecirkelmaterialet. Arbetet i projektet har kopplats till den lokala samverkan som finns mellan förvaltningen och SHIS Bostäder där hushåll följs upp och statistik förs över utflyttningar.

Projektledaren och biträdande enhetschef har även regelbundet rapporterat om projektets framsteg och måluppfyllelse till stadsdelsförvaltningens styrgrupp för integration, som besatt av avdelningschefer inom samtliga avdelningar på förvaltningen, SHIS Bostäders enhetschef för nyanlända och sektionschef för Hässelby-Vällingby samt enhetschef för Jobbtorg Vällingby. Även representanter Arbetsmarknadsförvaltningen centralt, Arbetsgivare och samverkan, Welcome house och Vuxenutbildningen, ingår i styrgruppen. Styrgruppen har träffats tre gånger per termin och säkerställt att projektet arbetat mot uppsatta mål, samt vid behov bidragit med input och vägledning. Styrgruppen har också varit viktig för att förankra projektet och dess arbetssätt på chefsnivå i förvaltningen samt hos SHIS Bostäder och Arbetsmarknadsförvaltningen, som är viktiga samverkansparter till projektet.

UPPSTART AV PROJEKTET

Under första projektåret (2021) startade två grupper i bostadssökning per vecka för nyanlända på medborgarkontoret och detta utökades till tre grupper i veckan under andra projektåret (2022). För att så många nyanlända som möjligt skulle kunna delta i grupperna oavsett andra aktiviteter startades en förmiddagsgrupp och två eftermiddagsgrupper på olika tider. Grupperna leddes av två av stadsdelsförvaltningens bostadsvägledare och en cirkelledare från Sensus, som alla fått utbildning i Stockholm stads bostadsvägledningsmaterial. Stadsdelsmammor som kan olika språk som är vanliga bland nyanlända var också en resurs i grupperna för att hjälpa till att översätta och förklara på deltagarnas modersmål vid behov.

Sex datorer köpes in till projektet första året för att användas av deltagarna i grupperna. Även datorer från medborgarkontoret användes i grupperna. SHIS bjöd löpande in sina hyresgäster att delta i grupperna och hushåll med kort boendetid kvar prioriterades. Även socialsekreterare har remitterat klienter i behov av att söka bostad till grupperna. En folder och informationsblad togs fram för att underlätta informationsspridning. Statistik över deltagare fördes löpande. I snitt har grupperna haft mellan 5 till 10 deltagare.

Ett par gånger per termin har chefer från stadsdelsförvaltningen och SHIS Bostäder haft gemensamma informationsmöten på boendena för att informera hyresgästernas om deras eget ansvar för att hitta en egen varaktig bostad efter genomgångsbostaden hos SHIS. Detta har hjälpt till att undvika att missinformation sprids mellan hyresgäster gällande vem som har ansvaret. Efter dessa informationsmöten har fler nyanlända förstått vikten av att lära sig att söka bostad och grupperna har fått fler besökare.

Fokus i grupperna var praktiskt bostadssökande och att stötta deltagarna i att registrera sig i bostadsköer, anmäla intressen för bostäder samt dagligen följa upp om man fått erbjudande om bostad och i så fall svara i tid och bifoga rätt dokument. När nyanlända blivit inbjudna på visning fick de också hjälp att förbereda sig inför detta och vid behov även fått sällskap till visningen av en bostadsvägledare.

Nyanlända med akut behov av att hitta bostad har fått stöd att söka andrahandskontrakt bland annat via sociala medier, skriva personligt brev och på olika sätt kontakta fastighetsägare eller privatpersoner som hyr ut sin bostad. För dem med gott om tid kvar på kontraktstiden hos SHIS har även fått information om och stöd med hur man bosparar för att kunna köpa bostad längre fram.

FRÅN BOSTADSSÖKARGRUPPER TILL PEDAGOGISKA STUDIECIRKLAR

En viktig del av projektet har varit att utveckla bostadsgrupperna till pedagogiska studiecirkelar med tillhörande studiematerial. Bostadsvägledarna från stadsdelsförvaltningen och Sensus cirkelledare som höll i grupperna identifierade ett antal teman utifrån vad de upplevde att flest nyanlända behövde stöd med. Följande teman togs fram:

- Stockholms län – Att bo och resa i Stockholm
- Stockholms bostadskö – Så här gör du
- Akut bostadssökande – Att tänka på
- Att bospara och köpa lägenhet
- Att söka bostad – Mejl och SMS
- Att söka bostad – Telefon
- Lägenhetsvisning – Att tänka på

Under projektår ett och två arbetade Sensus verksamhetsutvecklare, i nära samverkan med stadsdelsförvaltningens bostadsvägledare och Sensus cirkelledare med att utveckla innehållet i de åtta studiecirkelmodulerna baserade på dessa teman. Den sista modulen sammanfattar och repeterar centrala delar i de övriga modulerna. Modulerna är i powerpointformat med kort enkel text på varje sida och mycket bilder som illustrerar innehållet. Materialet består även av ljudfiler för att ge exempel på hur man pratar i telefon med en hyresvärd för att visa intresse och på så sätt öka sina chanser att få bostaden.

Verksamhetsutvecklaren från Sensus är lärare i grunden och har många års erfarenhet av folkbildning, vilket bidrar till hög pedagogisk kvalitet på studiecirkelmaterialet. En viktig utgångspunkt har varit att bygga vidare på stadens bostadsvägledningmaterial för att utveckla ett material för lärande i grupp.

Efterhand som materialet utvecklades började bostadsvägledarna och cirkelledaren att använda det i bostadsgrupperna. Grupperna inleddes då med en genomgång av en av modulerna under cirka 15-30 minuter. Flera av modulerna innehåller praktiska moment som deltagarna fick öva på, bland annat att formulera egna personliga brev till fastighetsägare, svara i telefon eller på sms samt göra inställningar på sin profil och i sökfunktionen på bostadssökarsidor för en effektivare sökning. Efter genomgången och de praktiska övningarna fortsätter deltagarna att på egen hand söka bostad med stöd från personalen och varandra. De som behöver kan låna dator eller Ipad. En återkommande rutin i grupperna är att bostadsvägledaren påminner deltagarna om att kolla om de har fått bostadserbjudanden och i så fall skyndsamt svara. Personalen ger vid behov stöd att ta fram de dokument som behöver bifogas vid svar på erbjudande om bostad.

En viktig del i utveckling av modulerna har varit att inhämta input från nyanlända som deltagit i bostadssökargrupperna. Modulerna har under projektets gång testats vid flera tillfällen i grupperna och förbättringar har gjorts utifrån de frågor och diskussioner som har uppkommit bland deltagarna i grupperna. På detta sätt har grupperna i bostadssökning gradvis, med input från målgruppen, utvecklats till studiecirkelar i bostadssökning med tillhörande målgruppsanpassat studiecirkelmateriale.

I slutet av projektår två, när projektgruppen kände sig nöjda med modulerna efter att de testats och modifierats under året, bjöd projektgruppen in till en workshop för att inhämta input från medarbetare som arbetar med att stödja nyanlända att söka egen bostad i andra delar av staden. Workshopen hölls på Sensus huvudkontor på Medborgarplatsen i Stockholm. Följande funktioner/personer deltog i workshopen: projektledaren som ansvarat för utvecklandet av stadens bostadsvägledningmaterial tillhörande Skarpnäcks stadsdelsförvaltning, processledare för verksamhetsområde nyanlända på SHIS bostäder, bostadsvägledare och sektionschef från SHIS Bostäder samt bostadsvägledare från Hägersten-Älvsjö och Bromma stadsdelsförvaltningar. Studiecirkelmaterialet hade skickats ut till deltagarna i förväg och under workshopen gjordes en genomgång av en modul i taget varpå deltagarna fick ge sin input. Inputen resulterade i flera värdefulla tillägg samt förtydliganden, samt att vi ändrade ordning på modulerna så att de numera kommer i en mer logisk ordning.

Under projektår två och tre har bostadsvägledarna och stadsdelsmammorna fortsatt att hålla i studiecirkel på stadsdelsförvaltningen varje vecka. Under slutet av sista projektåret drogs antalet träffar ner från tre till två gånger i veckan, för att anpassa antalet grupper till det något minskade behovet.

Under 2023 har även två sammanhållna studiecirkel genomförts på plats i två av SHIS anläggningar. En omgång hölls på Bättringsvägen i Råcksta/Vällingby och en omgång på Sandviksvägen i Åkermynatan/Hässelby. Detta innebär att två grupper om cirka 10 hyresgäster vardera genomgått alla åtta modulerna i tur och ordning. Studiecirkelarna hölls av Sensus cirkelledare med stöd av stadsdelsmammor och bostadsvägledare från stadsdelsförvaltningen. Studiecirkelarna hölls på sen eftermiddag/kväll så att även hyresgäster som jobbar på dagtid har kunna delta.

Under projektår tre har Sensus arbetat med att ta fram en lärarhandledning som beskriver hur bostadsvägledaren eller cirkelledaren ska arbeta med modulerna i grupperna samt beskriver de tillhörande interaktiva övningarna som kan göras med gruppdeltagarna. Bland annat finns övningar för att ringa till fastighetsägare, skriva ett personligt brev till fastighetsägare samt öva på att gå på lägenhetsvisning. Det färdiga materialet består av totalt 228 sidor innehållande bakgrund till projektet och studiecirkelmaterialet, syfte och mål, viktig information och praktiska övningar för alla åtta modulerna, samt avslutas med lärarhandledning.

Det finns möjlighet för andra stadsdelsförvaltningar och kommuner att anlita Sensus för att genomföra studiecirkel i bostadssökning med hjälp av det framtagna studiecirkelmaterialet eller för att utbilda den egna personalen i materialet. Projektet har här härmad tagit fram olika sätt för hur staden kan samverka med civilsamhället för att stödja nyanlända att bli självständiga i att söka bostad.

SPRIDNING

Erfarenheterna av projektet och materialet har vid flera tillfällen spridits till andra stadsdelsförvaltningar och även till andra kommuner. I början av projektet hölls en presentation på nätverket för samhällsvägledare tillsammans med systerprojektet i Hägersten-Älvsjö för samtliga stadsdelsförvaltningar i staden samt SHIS. 2022 hölls ytterligare en presentation av projektet och materialet på ett nätverksmöte för samhällsvägledare i staden, vid detta tillfälle deltog även representanter från Göteborg stad och Malmö stad som i efterhand också fick studiecirkelmaterialet.

Under 2023 presenterades projektet på en spridningskonferens som arrangerades av Socialförvaltningen. 10 av 11 stadsdelsförvaltningar närvarade på konferensen, framför allt från enheter som jobbar med ekonomiskt bistånd men även från vuxenenheter och medborgarkontor. Största andelen av deltagarna var socialsekreterare, några biträdande enhetschefer samt andra funktioner som på olika sätt arbetar med bostadsvägledning såsom samhällsvägledare, bostadsvägledare, vråkningsförebyggare och bolots.

Under våren 2024 kommer ytterligare en presentation hållas på nätverksmötet för samhällsvägledare där även representanter från SHIS Bostäder och Welcome house ingår. Då ska Hässelby-Vällingby tillsammans med Hägersten-Älvsjö redovisa erfarenheter från sina respektive projekt samt presentera och tillgängliggöra det färdiga studiecirkelmaterialet. Presentationen bifogas rapporten.

Projektet har även fått spridning till andra kommuner i Stockholms län, genom att materialet även används i studiecirkelar som hålls av Sensus studieförbund i ibland annat Täby och Vallentuna.

Studiecirkelmaterialet, inklusive lärarhandledningen, finns samlat i en PowerPoint presentation på stadens intranät och delas med alla som vill använda det inom och utanför Stockholm stad. Länk till materialet finns på sista sidan i rapporten.

RESULTATREDOVISNING

När projektet startade 2021 var prognosen att 297 hushåll skulle uppnå maxgränsen på fem år och behöva flytta ut mellan åren 2022-2025 (136 hushåll 2022, 89 hushåll 2023, 45 hushåll 2024, 27 hushåll 2025). Delvis tack vare projektet har många hushåll lyckats flytta ut tidigare än maxgränsen för hyreskontraktet. I början av 2022 återstod 115 hushåll som behövde flytta vidare under 2022 och i början av 2023 återstod 58 hushåll vars kontrakt gick ut 2023. 24 hushåll återstår för 2024.

PROJEKTMÅL

Följande projektmål har satts upp och uppnåtts under projektet såsom beskrivits ovan. Att projektmålen uppnåtts har följts upp i projektgruppsmöten samt redovisats till styrgruppen.

- Det finns ett färdigt studiecirkelmateriale med tillhörande lärarhandledning som används för att stärka nyanlända i att bli mer självständiga i att söka egen bostad.
- Studiecirkelmaterialet används i studiecirkelar som hålls regelbundet, 3-4 gånger i veckan, av både Sensus cirkelledare och förvaltningens bostadsvägledare i samverkan.
- Det finns kunskap om och erfarenhet av hur studiecirkelar i bostadsökning, i samverkan med ett studieförbund, kan komplettera förvaltningens bostadsvägledning.
- Det finns en modell för hur staden kan samverka med civilsamhället för att stödja nyanlända att självständigt söka egen bostad.
- Erfarenheter av samverkan med civilsamhället/studieförbundet och tillhörande materiale har spridits i staden, till andra stadsdelsförvaltningar, SHIS Bostäder och etableringscentrum/Welcome House, i samverkan med systerprojektet i Hägersten-Älvsjö.

EFFEKTMÅL

Inför projektår två och tre sattes även effektmål upp, se text i fetstil nedan. Nedanför redovisas hur väl vi nått upp till effektmålen samt hur uppföljning genomförts.

- **Minst 100 nyanlända har deltagit i studiecirklar i bostadssökning varje år. Minst 50 procent av deltagarna ingår i barnfamiljer.** Statistik har förts av stadsdelsförvaltningens bostadsvägledare och Sensus cirkelledare.
  - ✓ Under 2021 (projektår 1) deltog 96 personer i studiegrupperna. Av dem var 56 kvinnor och 40 män. 45 av deltagarna ingick i barnfamiljer (47 %). Målet uppnåddes nästan.
  - ✓ Under 2022 (projektår 2) deltog 287 unika individer i bostadsgrupperna, varav 153 kvinnor och 134 män. 142 personer ingick i barnfamiljer (49,5 procent). Målet uppnåddes gällande antal deltagare och nästan gällande andelen barnfamiljer.
  - ✓ Under 2023 (projektår 3) deltog 76 unika individer i bostadsgrupperna, varav 52 kvinnor och 24 män. 18 av dem ingick i barnfamiljer (24 procent). Utöver detta deltog 20 personer i Sensus sammanhållna studiecirklar. Alltså totalt 96 personer. Målet uppnåddes nästan för antalet deltagare och inte för andelen barnfamiljer.
  - ✓ Många av de som deltagit i grupperna på medborgarkontoret har gjort det regelbundet, ofta varje vecka.
- **95 % av hushållen som flyttar vidare från SHIS flyttar till 1a handskontrakt, 2a handskontrakt, köpt boende eller inneboendekontrakt och undviker härmed hemlöshet.** Statistik har sammanställts av SHIS Bostäder.
  - ✓ Av de 115 hushåll vars kontrakt upphörde 2022 flyttade 52 till 1a handskontrakt, 20 till 2a handskontrakt, 23 till inneboende kontrakt, 7 köpte bostad och 7 hushåll har vi ingen information om. 6 hushåll behövde hjälp av socialtjänsten. Räknar vi in de 7 hushåll som vi inte har information om, men som inte tog hjälp av socialtjänsten uppnåddes målet att 95 procent av SHIS hyresgäster undvek bostadslöshet år 2022.
  - ✓ Av de 58 hushåll vars kontrakt upphörde 2023 flyttade 11 till 1a handskontrakt, 14 till 2a handskontrakt, 19 till inneboendekontrakt, 2 till korttidskontrakt, 2 har vi ingen kännedom om och 10 fick antingen vandrarhem eller avtalat boende via socialtjänsten. 83 procent undvek härmed bostadslöshet, så målet uppnåddes inte för 2023.
- **80 % av deltagare i projektet som erbjuds lägenhet tackar ja till erbjudandet.** Denna statistik har inte gått att få fram så exakt som vi hade önskat, men en analys har ändå gjorts av den statistik som vi fått av SHIS Bostäder samt det som framkommit i intervjuer och samtal som bostadsvägledare och projektledare haft med nyanlända som deltagit i bostadsgrupperna och studiecirkelarna.
  - ✓ En av anledningarna till att projektet startade var att stadsdelsförvaltningens bostadsvägledare och SHIS personal återkommande hörde talas om att nyanlända tackade nej till erbjudande om bostad då de ansåg att bostaden låg för långt bort eller var för dyr. Enligt information från SHIS så har tre SHIS-hushåll tackat nej till erbjudande om lägenhetskонтракт under 2022. Dessa tre hushåll flyttade vid boendetidens upphörande vidare till ett 1a handskontrakt, ett inneboendekontrakt och en fick tillfälligt bostad via socialtjänsten.

- ✓ I takt med att projektet pågått och att allt fler fått information om det egna ansvaret för att hitta en egen varaktig bostad samt att det har blivit uppenbart för en del hushåll att staden inte kommer att erbjuda en annan långsiktig lösning efter genomgångsbostaden hos SHIS, har detta problem inte märkts av i samma utsträckning som tidigare. Endast ett SHIS-hushåll tackade nej till erbjudande om lägenhet 2023 och detta hushåll ordnade sedan ett andrahandskontrakt. Det har funnits en iver hos deltagarna i bostadssökargrupperna att gå på lägenhetsvisningar och tacka ja till erbjudanden om bostad.
- **Projektet har upparbetat en metod för hur kommunen kan samverka med civilsamhället med målsättningen att underlätta för nyanlända att bli mer självgående i hitta en egen bostad.**
  - ✓ I projektet har Sensus studieförbundet som civilsamhällesaktör bidragit med kunskap och erfarenhet av folkbildning för att ta fram ett pedagogiskt studiecirkelmateriale som lär ut den kunskap som behövs för att bli självgående att söka egen bostad till personer som är nya i Sverige. Studiecirkelmaterialet har visat sig vara lätt för stadsdelsförvaltningens bostadsvägledare att ta till sig och använda i stadens egna bostadssökargrupper för nyanlända. Sensus har även vid behov möjlighet att lära ut hur man använder materialet till andra stadsdelsförvaltningar och kommuner.
  - ✓ Projektet har samtidigt upparbetat och testat metoder för hur studieförbundet kan avlasta stadsdelsförvaltningen i att ge praktiskt stöd till nyanlända att söka bostad genom att lära ut den kunskap som behövs för att navigera på svenska bostadsmarknaden. Bostadsvägledarna på stadsdelsförvaltningen och cirkelvägledaren från Sensus har testat att hålla i gemensamma grupper/studiecirkel i bostadssökning och Sensus cirkelledare har även hållit i egna studiecirkel. Båda dessa sätt har fungerat bra och har varit ett värdefullt komplement till stadsdelsförvaltningens och SHIS stöd till nyanlända på väg mot egen bostad. Sensus genomför även studiecirkel i bostadssökning med det framtagna materialet i andra kommuner i Stockholm. Det går bra att anlita Sensus för att utöka det kommunala stödet.

DELTAGARNAS UPPLEVELSER AV STUDIECIRKLARNA

Vi har inte lyckats få fram statistik för alla deltagare för nedan effektmål men vi har undersökt deltagarnas upplevelse och erfarenheter av studiecirkelarna genom individuella intervjuer. Vi fick hjälp av forskarhandledaren som är anlitad för att stötta LUM-projekten att ta fram intervjufrågorna utifrån nedan effektmål.

- Minst 80 % av deltagarna upplever att studiecirkelarna har underlättat deras chanser att få en egen bostad.
- Minst 80 % av deltagarna i studiecirkelarna upplever att de har blivit mer självständiga i att söka egen bostad.
- 20 % av deltagarna har hjälpt andra deltagare under studiegrupperna.

Projektledaren genomförde intervjuerna med hjälp av en bostadsvägledare och en stadsdelsmamma som vid behov hjälpte till att översätta. Både stadsdelsmamma och bostadsvägledaren har själva deltagit i studiecirkelarna och är väl införstådda med projektet. Vi intervjuade sju stycken av deltagarna från de sammanhållna studiecirkelarna, av dem var fem kvinnor och två män. Samtliga har deltagit vid minst fem av åtta kurstillfällen. Två av de som svarade hade tidigare erfarenhet av att söka bostad genom att de deltagit i grupperna på medborgarkontoret och fem av dem hade ingen eller mycket lite tidigare erfarenhet. Nedan följer en sammanfattning av svaren.

- ✓ Alla beskriver att deras chanser att hitta egen bostad har ökat efter studiecirkeln, oavsett om de har tidigare erfarenheter eller inte. Deltagarna bedömer att deras chanser har ökat i olika grad i jämförelse med före studiecirkeln, när vi bad dem att skatta detta på en skala från 1-10. Den största ökningen bedömdes vara från 1 till 9 och den minsta ökningen från 5 till 7.
- ✓ Alla känner sig mer självständiga att söka bostad efter studiecirkeln, jämfört med före, men i olika grad. Den som känner att studiecirkeln har gett mest uppger att graden av självständighet har ökat från 1 till 9 på en 10-gradig skala. Både de med tidigare erfarenhet och de som saknade tidigare erfarenheter uppger att de har lärt sig nya saker. Flera säger att de behöver lära sig ännu mer. En har lärt sig så mycket att han självständigt kan hjälpa andra på fritiden.
- ✓ De som före studiecirkeln var aktiva med att söka bostad varje dag fortsätter så. Tre söker nu bostad varje eller varannan dag från att tidigare inte sökt alls. Två stycken har inte lyckats tillgodogöra sig kunskapen tillräckligt mycket för att fortsätta på egen hand men har fått upp ögonen för att det är viktigt att aktivt söka bostad. En av dem har börjat be sin vuxna dotter att hjälpa till. Den andra säger att han ska komma igång. De som behöver mer stöd uppmuntras att gå till grupperna på medborgarkontoret.
- ✓ De två deltagarna med tidigare erfarenhet har utvecklat sitt bostadssökande med hjälp av kursen. En av dem säger att hon nu även söker korttidskontrakt och på en större radie från Stockholm centrum. Den andra säger att hon frågar kompisar, är aktiv i sociala medier och är aktiv för att bevaka om hon fått erbjudande om visning. Två av dem som inte hade någon tidigare erfarenhet och före studiecirkeln inte gjorde något själva för att söka bostad, har tillgodogjort sig kunskapen jättebra, de söker nu bostad helt självständigt, kollar brett vilka lägenheter som finns lediga, bedömer vilka lägenheter som passar dem utifrån pris, storlek och plats i kön. De bevakar om de fått erbjudande. De vet hur man gör och kan även lära ut till andra.
- ✓ Fyra av deltagarna har kommit på visning under kursen, men inte varit först i kön och fått ett skarpt erbjudande om hyreskontrakt.
- ✓ Alla svarade att de tycker det var bra att lära sig att söka bostad i grupp, att det var ett bra utbyte med andra och att man kunde få hjälp av andra deltagare i studiecirkeln. Tre svarade att de hjälpt andra under kursen och en svarade att han hjälpt en vän efter kursen så långt att denne fått komma på visning. Två uppgav att de fått hjälp av andra deltagare på kursen. All svarade att de kan rekommendera kursen till andra.

NÅGRA CITAT FRÅN DELTAGARE

" Den här kursen har gjort mig självständig att logga in, ansöka om bostäder, jag känner mig lugnare, kan kolla själv vilken plats i kön jag har och bedöma om jag har chans och i så fall söka. "

" Jag har lärt mig att registrera mig i olika bostadsköer, innan kursen gjorde jag inte det, hur man gör när man går på visning. Läraren är jätteduktig, hon försökte lära oss mycket, hon lärde oss att logga in varje dag för att bevaka om man fått erbjudande om bostad, och hur man söker bostad på Facebook. "

" Jag har utvecklat svenskan på kursen, fått nya kontakter, lärt mig att registrera mig i fler bostadsköer, lärt mig att söka korttid och även utanför centrala Stockholm. "

" Innan var det någon annan som bestämde åt mig vad jag skulle söka. Nu kan jag söka själv och bestämma själv, jag tittar på vilket område jag vill bo i. "

UPPFÖLJNING AV NYANLÄNDAS BEHOV AV STÖD ATT SÖKA BOSTAD

Tack vare bostadsgrupperna har projektet möjliggjort att betydligt fler personer har erbjudits stöd att söka bostad än vad som var möjligt tidigare då endast individuellt stöd erbjöds. Många av deltagarna återkommer dessutom till bostadsgrupperna varje vecka. I grupperna har deltagarna också hjälpt varandra vilket har varit ett extra stöd för flera. Under projektets gång, i takt med att allt fler har fått lära sig hur man söker bostad och många av SHIS hyresgäster har flyttat vidare, kan vi se att behovet av stöd att söka bostad minskar.

Enkätundersökningar på fem boenden 2019, 2021 och 2022

2021 och 2022 gjordes enkätundersökningar för att (bland annat) följa upp hur många som fått stöd att söka bostad och hur behovet ser ut på de fem SHIS-bostäderna som var med i basmätningen 2019. Samma personer som deltog i basmätningen 2019 deltog i enkätundersökningarna 2021 och 2022, förutom de som flyttat ut och några som inte gick att få tag på. 2019 deltog 334 personer, 2021 deltog 169 personer och 2022 deltog 67 personer. Den stora minskningen i antal respondenter beror på att många hade flyttat vidare från SHIS. 2023 gjordes ingen uppföljning på denna grupp då nästan ingen av dem bodde kvar.

Av de som bodde kvar 2022 svarade 92 % att de fått stöd att söka bostad av antingen SHIS eller stadsdelsförvaltningen. Av dessa har 48 % deltagit i bostadssökargrupperna. Flera av dem har både fått individuellt stöd och stöd i grupp. Andelen nyanlända som bor hos SHIS som får stöd att söka bostad av stadsdelsförvaltningen har ökat sedan projektet startade hösten 2021 och framförallt har deltagande i bostadssökargrupperna ökat. Se nedan tabell som är resultat av enkätundersökningarna som gjorts på fem boenden 2019, 2021 och 2022.

	Antal respondenter	Stöd att söka bostad av SHIS och/eller stadsdelsförvaltningen	Stöd från SHIS	Individuellt stöd från stadsdelsförvaltningen	Stöd i grupp från stadsdelsförvaltningen
2019 (juli)	334 personer	69 %	91 %	11 %	11 %
2021 (aug)	169 personer	75 %	85 %	37 %	5 %
2022 (juli)	67 personer	92 %	95 %	46 %	48 %

På frågan om vilket ytterligare stöd personerna behöver från kommunen för att etablera sig i Sverige svarade endast 10 % att de behöver stöd att söka egen bostad i enkätundersökningen 2022, en minskning från 30 % 2019. Vi ser det som ett resultat av att det stöd vi gett, bland annat genom projektet, har gett effekt och att fler känner att de får det stöd de behöver på väg mot egen bostad.

Enkätundersökningar på Bruksvägen 2021, 2022 och 2024

Enkätundersökningen har även gjorts på SHIS-boendet på Bruksvägen som öppnade 2020. Denna har gjorts som en separat mätning eftersom det boendet inte fanns 2019. Basmätningen på Bruksvägen gjordes i november 2021 och då deltog 51 respondenter. En uppföljningsmätning gjordes i juni-juli 2022 och då deltog 46 av samma personer. I mätningen i februari deltog de 27 personer som fortfarande bor kvar hos SHIS. Sådär ser resultatet ut.

	Antal respondenter	Stöd att söka bostad av SHIS och/eller stadsdelsförvaltningen	Stöd från SHIS	Individuellt stöd från stadsdelsförvaltningen	Stöd i grupp från stadsdelsförvaltningen
2021 (nov)	51 personer	51 %	73 %	35 %	0 %
2022 (jun-jul)	46 personer	78 %	86 %	44 %	36 %
2024 (feb)	27 personer	82 %	86 %	14 %	50 %

Vi ser att fler har fått stöd att söka bostad och att en tredjedel av hyresgästerna på Bruksvägen har deltagit i bostadssökargrupperna 2022 och 50 procent 2024. De personer som redan fått bostad och flyttat finns inte med i statistiken.

BARNPERSPEKTIV OCH JÄMSTÄLLDHET

Som nämnts inledningsvis så är det många nyanlända barnfamiljer som anvisats till Hässelby-Vällingby och flyttat in hos SHIS Bostäder. För barnfamiljer är bostadsfrågan extra utmanande då det är svårare att hitta stora bostäder till rimligt pris. Om en barnfamilj står utan bostad drabbas barnen värst, tillfälliga boendeformer som vandrarhem t.ex. är inte hälsosamma för barn, dessutom finns det stor risk för att det blir långt till skola/förskola. I stadens bostadsvägledning är barnfamiljer en prioriterad målgrupp och stadens bostadsvägledningmaterial har utvecklats för att stärka barnperspektivet och jämställdhetsperspektivet. Studiecirkelarna som utvecklats i projektet utgår från stadens bostadsvägledningmaterial och tar härmed med sig dessa perspektiv. Projektet har satsat särskilt på att ge stöd till barnfamiljer för att hitta lämpliga större bostäder. Projektet har fört statistik över andel barnfamiljer som deltagit i studiegrupperna. Målet har varit att minst 50 procent av deltagarna ska ingå i barnfamiljer. Detta uppnåddes inte helt, 47 procent av deltagarna ingick i barnfamiljer 2021; 49,5 procent under 2022 och 24 procent under 2023. Detta har ändå varit en fråga som har varit viktig och bejakats under projektet.

För att synliggöra och motarbeta eventuella skevheter i jämställdhet har projektet fört statistik över hur många kvinnor respektive män som deltagit i grupperna i bostadssökning. Vi kan konstatera att kvinnor har varit överrepresenterade i bostadssökargrupperna. 58 procent av deltagarna 2021 var kvinnor, 53 procent av deltagarna 2022 var kvinnor och 68 procent av deltagarna 2023 var kvinnor. Projektet har också säkerställt att både män och kvinnor registrerar sig i bostadsköer individuellt.

Sensus studieförbund som har haft en central del i projektet har en stark genomarbetad värdegrund med alla människors lika värde, jämställdhet och jämlikhet i fokus. Sensus arbete genomsyras av den framtagna metoden MOD (mångfald och dialog). Normkritik, värderingsfrågor, demokrati och mänskliga rättigheter är i fokus i MOD samtidigt som jämställdhetsperspektivet genomsyrar hela metoden. Härmed anser vi att projektet har bidragit till att stärka jämställdheten genom att stärka kvinnors chanser på bostadsmarknaden.

SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

UTVÄRDERING MED PROJEKTGRUPPEN

I slutet av projektet gjordes en utvärdering med projektgruppen där följande frågeställningar diskuterades med stadsdelsförvaltningens och Sensus personal. Projektledaren modererade diskussionen.

- Hur väl fungerar samverkansmodellen med civilsamhälle som testas – fördelar och utmaningar?
- Hur väl fungerar materialet som är framtaget i projektet för den personal som använder det?
- Hur drar vi nytta av våra erfarenheter i projektet i det fortsatta arbetet?
- Hur ska vi tillsammans sprida projektens erfarenheter?

Nedan sammanfattas diskussionen och slutsatser gällande framgångar, utmaningar och utvecklingsområden.

SAMVERKAN MED CIVILSAMHÄLLET

Det har upplevts som en enkel och flexibel samverkan som har varit ömsesidigt berikande för både stadsdelsförvaltningen och studieförbundet. Dialogen har präglats av högt i tak och med fokus på att hitta lösningar. I projektets initiala fas uppstod utmaningar då verksamhetsutvecklaren från Sensus byttes ut vid två tillfällen och förväntningarna på projektet behövde synkas mellan stadsdelsförvaltningen och Sensus. Utmaningarna kunde diskuteras rakt och ärligt och ledde vidare till konstruktiv utveckling och flera förbättringar i projektet. Att vi har haft ett noga utformat Idéburet Offentligt Partnerskap där båda parternas roller och ansvar har varit beskrivet och tidsatt har underlättat mycket. Vi på stadsdelsförvaltningen har upplevt ett stort intresse från studieförbundets sida att lära och anpassa sig till stadens arbetssätt med bostadsfrågan och andra förutsättningar som finns på en kommun, vilket har varit betydelsefullt för en framgångsrik samverkan med civilsamhället.

Vi ser att Sensus har lyckats mycket väl med att ta stadens bostadsvägledningmaterial ett steg vidare. Studieförbundet har bidragit med folkbildningsperspektivet för att utveckla pedagogiska studiecirklar som stärker individens lärande i grupp. Studiecirkelmaterialet som tagits fram i projektet är formgivet med mycket bilder och med text på enkel svenska samt innehåller flera interaktiva övningar och ljudfiler. Vi upplever att studiecirkelmaterialet levandegör hur man söker bostad och hur man bör kommunicera med hyresvärdar för att öka chanserna att få en bostad. Materialet är strukturerat, pedagogiskt och lätt att förstå för både deltagare och cirkelledare.

Bostadsvägledarna på stadsdelsförvaltningen har kommit med input till materialet som bottnar i deras kontinuerliga erfarenheter av att vägleda nyanlända till egen bostad. Detta har inneburit att målgruppens perspektiv hela tiden har varit närvarande. Att lyssna in målgruppen har varit extra betydelsefullt i utvecklingen av materialet.

PERSONER MED EGNA ERFARENHETER OCH SPRÅKKUNSKAPER

Att arbeta med personer med egna erfarenheter av migration och som har relevant språk- och kulturkompetens har varit en framgångsfaktor av särskild betydelse för projektet. Cirkelledare från studieförbundet har varit en stor tillgång med hennes egna erfarenheter av att ha vara nyanländ och ny på bostadsmarknaden i Sverige, och hennes språkkunskaper har varit en stor tillgång. Detta har underlättat trovärdighet för projektet bland deltagarna och kommunikationen med deltagarna.

Samhällsvägledare och stadsdelsmammor som arbetar på stadsdelsförvaltningen har också sammanlagt en bred språk- och kulturkompetens. Att de medverkar i grupperna på medborgarkontoret och i Sensus studiecirklar har varit en förutsättning för att lyckas så bra som vi gjort.

Projektet har tagit fram en studiecirkel som kommuner och civilsamhälle kan hålla i på egen hand. Sensus har kunnat använda materialet i andra kommuner, vilket har öppnat möjligheter för dem till nya samarbeten och projekt för att stötta nyanlända i flera delar av Stockholm. Studieförbundet ser möjligheter att erbjuda studiecirkeln även till föreningar som har nyanlända som medlemmar samt att skapa studiecirklar där de utbildar cirkelledare. De ser spridning i hela landet är möjligt. Härmed ser vi att projektet får betydelse inte bara för Hässelby-Vällingby och Stockholm stad, men även i andra delar av länet och landet.

UTMANINGAR OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN

Att ha tillgång till tillräckligt med digitala verktyg har tidvis varit en utmaning, då datorerna inte räckt till har medborgarkontorets Ipads och deltagarnas egna telefoner använts i grupperna.

Studiecirkeln har ibland krockat med högtider, detta behöver man tänka på överlag när man planerar aktiviteter för denna målgrupp. En viktig lärdom för framtida projekt och aktiviteter.

En annan utmaning har varit att studiecirkelmaterialet har blivit så stort att det måste delas via en molntjänst vid överföringar mellan Sensus och stadsdelsförvaltningen, då vi inte haft tillgång till en gemensam samarbetsyta. Efter projektet har materialet lagts ut på en samarbetsyta som nås av alla i staden.

En utmaning har varit att nå fram med materialet till de nyanlända som ännu inte har tillräcklig svenska eller språk som inte talas av personalen som håller i grupperna. Inte alla deltagare har haft möjlighet att tillgodogöra sig kunskapen genom studiecirkeln på grund av att de saknar tidigare studievana. Att sätta ihop grupper med personer med liknande förkunskaper och samma språk är något som kan komma att underlätta framtida studiecirklar. Vissa personer behöver emellertid väldigt mycket individuellt stöd och praktisk hjälp. För dem lämpar sig inte studiecirkeln och i dessa fall erbjuds istället individuellt stöd.

SHIS Bostäder har varit en mycket viktig samverkanspart i projektet genom att de bidragit med att bjuda in sina hyresgäster som är målgruppen för projektet samt att tillhandahålla lokaler för studiecirklar. Ibland har det varit en utmaning att nå ut till nyanlända som behöver delta i grupperna. Att stadsdelsförvaltningen och SHIS har kommunicerat ett enat budskap om nyanländas eget ansvar för att hitta en egen stadigvarande bostad har underlättat detta.

Att utvärdera projektets resultat har delvis också varit en utmaning och här har samverkan med SHIS Bostäder varit särskilt avgörande. Vi har fått sammanställd statistik gällande utflyttar – till vilket typ av kontrakt hyresgästerna flyttat och hur många som har tackat nej till bostad. Under projektår två försökte vi utvärdera projektet med en enkät till alla som flyttade ut från genomgångsbostaden hos SHIS, men detta rann tyvärr ut i sanden. En lärdom är att SHIS personal skulle behövt vara med i projektgruppen och inte bara i styrgruppen, då hade de haft mer insyn i projektet och känt större ägandeskap som troligtvis bidragit till att projektet kunnat genomföras och utvärderas ännu smidigare.

PLAN FÖR VIDARE ARBETE FRAMÅT

Nu när projektet avslutats har arbetet med att erbjuda studiecirklar i bostadssökning implementerats som en del av ordinarie bostadsvägledning på stadsdelsförvaltningen. För närvarande hålls en drop-in grupp i veckan på medborgarkontoret, eftersom det bara är 24 SHIS-hushåll som behöver flytta vidare under 2024. Resurser finns för att utöka antalet grupper om behovet blir större. Det pedagogiska studiecirkelmaterialet med tillhörande övningar används löpande i grupperna och olika moduler/teman väljs utifrån deltagarnas behov.

Förutom nyanlända boende hos SHIS remitterar socialsekreterare andra av stadsdelsförvaltningens målgrupper till bostadsgrupperna och härmed har projektet resulterat i ett viktigt kontinuerligt stöd för att motverka bostadslöshet i Hässelby-Vällingby.

STRATEGISK VÄRDE FÖR STADEN SOM HELHET

Att öka genomströmningen och korta boendetiden i de av staden tillhandahållna tillfälliga boendena är en strategiskt viktig fråga för Stockholms stad och en nödvändig förutsättning för att staden ska kunna leva upp till de krav som staten ställer på staden genom bostadslagen. Det är också särskilt för socialtjänsten en strategiskt viktig fråga att motverka att de nyanlända som måste lämna sina tillfälliga bostäder inte går ut i hemlöshet. Hemlöshet eller att vara hänvisad till tillfälliga, ofta kostsamma boendelösningar eller att vara trångbodd motverkar god etablering i samhället både för barn och vuxna. Det kan också leda till att barn och unga får sämre förutsättningar att klara skolan och kan på kort och lång sikt medföra ökade kostnader för akuta eller efterhjälpande insatser från socialtjänsten. Om bostadsfrågan för nyanlända familjer ska lösas behöver alla tänkbara resurser tas till vara och samordnas.

Att utveckla långsiktig, hållbar och målinriktad samverkan och samhandling med civilsamhället är även det en strategiskt viktig fråga för staden och görs redan på många områden. Nätverksskapande och språk-utvecklande aktiviteter för nyanlända är områden där ideella organisationer redan bidrar mycket. Utmaningarna kring bostadssituationen har väckt engagemang hos civilsamhället och nyfikenhet finns i staden om ideella organisationer kan vara en resurs även på detta område. Både vi i Hässelby-Vällingby och Hägersten-Älvsjö har varit öppna för att testa samverkan med civilsamhället för att ge stöd till nyanlända på väg till egen bostad, vilket har gjorts i våra respektive projekt.

Sensus studieförbund har visat intresse för att engagera sig i bostadsfrågan för nyanlända genom att bidra med kunskap och erfarenhet av folkbildning. Sensus drar, liksom Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning, nytta av kunskaper hos målgruppen som själva har erfarenhet av etablering och integration i Sverige. Genom samverkan med Sensus har förvaltningen haft möjlighet att testa samverkan med civilsamhället på ett nytt sätt inom området bostad för nyanlända.

Det pedagogiska studiecirkelmaterialet som har tagits fram av Sensus genom projektet tillgängliggörs nu till övriga staden som fritt får använda det. Förhoppningen är att material även ska användas av andra stadsdelsförvaltningar, SHIS Bostäder och Welcome House och på så sätt motverka hemlöshet i hela staden. Möjlighet finns för de förvaltningar som önskar att anlita Sensus studieförbund och deras erfarna cirkelledare att hålla i studiecirkel om behovet finns att förstärka de egna resurserna. Sensus kan även utbilda stadens samhällsväglare/bostadsväglare i studiecirkelmaterialet.

Sensus fortsätter även att använda studiecirkelmaterialet i andra Stockholmskommuner vilket bidrar till att motverka hemlöshet även i andra delar av Stockholms län.

SAMVERKAN MED HÄGERSTEN-ÄLVSJÖ

Projektet har under alla tre åren haft ett utbyte och samverkan med Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning som har drivit ett liknande projekt där de samverkat med civilsamhället för att ge stöd till nyanlända på väg till egen bostad. De båda stadsdelsförvaltningarna har haft liknande utmaningar kring långsiktig bostadsförsörjning för nyanlända. I de båda stadsdelarna finns flera boenden där SHIS Bostäder erbjuder tillfälliga genomgångsbostäder till nyanlända. Hägersten-Älvsjö var tidigt ute med att hitta bra samverkansformer med SHIS och vi i Hässelby-Vällingby har tagit lärdomar från deras framgångskoncept när vi har utvecklat vår lokala samverkansmodell.

Båda förvaltningarna ser civilsamhället som en viktig resurs i integrationsarbetet men förutsättningarna för ideellt engagemang har sett olika ut. Under det första projektåret besökte projektmedarbetarna varandras bostadssökargrupper och vi hade regelbundet erfarenhetsutbyte. Vi hade också en gemensam presentation av projekten i stadens nätverk för samhällsväglare. Under projektår två avstannade projektet i Hägersten-Älvsjö då Svenska kyrkan, som de hade samverkan med, avslutade sitt engagemang i att stödja nyanlända med att söka bostad. I samband med att flyktingar kom från Ukraina blev detta en mer angelägen fråga för kyrkan.

Trots detta har vi haft fortsatt erfarenhetsutbyte med Hägersten-Älvsjö deras bostadsvägledare deltog i workshopen 2022 där vi inhämtade input från övriga delar av staden till studiecirkelmaterialet. Vi kommer även att fortsätta att sprida erfarenheter av våra respektive projekt tillsammans, bland annat vid ett tillfälle under våren 2024 på nätverket för samhällsvägledare, SHIS och Welcome house. Vid detta tillfälle ska vi utifrån våra respektive erfarenheter beskriva varsitt exempel på hur civilsamhället kan vara en resurs i arbetet med att stödja nyanlända på väg till egen bostad. Presentationen bifogas som en gemensam sammanfattning av våra erfarenheter och härmed hoppas vi att detta kommer att få betydelse för staden som helhet.

REFERENSER, KÄLLOR

Utvärdering genom muntliga intervjuer med deltagare i studiecirkelarna 2023.

Enkätundersökning integrationssatsningen 2019, 2021 och 2022 på fem boenden i Hässelby-Vällingby.

Enkätundersökning på Bruksvägen 2021, 2022 och 2024.

Projektet har utgått från stadens bostadsvägledningsmaterial framtaget av Skarpnäck stadsdelsförvaltning i projektet Förstärkt bostadsvägledning finansierat av Länsstyrelsen 2019-2020.

BILAGOR

Presentation – Civilsamhället som resurs för nyanländas väg till egen bostad – erfarenheter från projekt i Hässelby-Vällingby och Hägersten-Älvsjö 2021-2023.

Länk till samarbetsytan integration i Hässelby-Vällingby där studiecirkelmaterialet finns att tillgå. Alla inom Stockholm stad har tillgång till samarbetsytan. Övriga som vill ha tillgång till materialet behöver kontakta Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning. [Integration Hässelby-Vällingby - Start sida \(stockholm.se\)](#)

